

Могила

Микола Костомаров

Що то за могила:
Вітер сніг розміта;
Крізь сніг почорніла
Трава вигляда?

Далекії роки далеко вплили,
Як води весною.
Густою травою
Сліди заросли.

Вода, пориваючись з скелі в долину,
Каміння зриває,
Байрак промиває.
Старая година
Переднім на згадки
Про прежні порядки
Високі купки по собі зоставляє.

Незліченна стая неслась вояків,
Як мак при дорозі, шапки їх білили,
Списи гримотіли, шаблі брязкотіли;
Неслися вони супротив ворогів.
Недоля і помста бігли за їми,
Як клоччя сухеє, палали країни,
Як з лісом гора, вони всі заодно:
Нікого старшого у них не було.

Дивіться: лицар встав,
Сів на коня та й засвистав,—
І військо вслід.
За їм Огонь, і дощ, і дим!..
Як сніг в завірюху,
Так кінь його летить;
Як сонце в засуху,
Лице його горить;

Як вечірня зоря погоріла,

По вітру волосся його розмітались;
Як на морі вода посивіла
У бурю,— країна під їм сколихалась.
Нерівна валка: все як не бувале,
І військо в честь старшим його назвало.

Дивіться: ніч.
Огонь горить.
Кравчина спочиває сном,
А лицар у огня не спить
І озирається кругом,
Гроза чужого роду,
Охрана свогого.
А на лиці його
Лисніється п'ятном
Зла думка, як перша на місяці шкода.

Звалилась проклята з плечей голова,
А військо погинуло, як за вітру трава.

Що ж то за могила?
Вітер сніг розміта;
Крізь сніг почорніла
Трава вигляда!

Далекії роки далеко заплили;
А люду погинулого слава колишня
У пам'яті тмиться, як трава торішня,
Що вітер з-під снігу розкрив на могилі!